

145. Lov om ændring af lov om husmoderafløsning og hjemmehjælp. (Om udskydelse af revision). (Socialminister *Eva Gredal*). Lov nr. 140 af 26. april 1972.

Fremsat	$\frac{29}{3}$	F. sp. 3073	Forslag som fremsat	A. sp. 2645
1. beh.	$\frac{7}{4}$	- -	4509	Forslag som vedt. C. - 285
2. -	$\frac{19}{4}$	- -	4959	
3. -	$\frac{21}{4}$	- -	5176	

Partiernes ordførere: Inge Fischer Møller, Clara Munck, Holger Hansen, Gunner Baunsgaard og Jette Boutrup.

I loven af 1968 er det bestemt at lovrevision skal finde sted i folketingsåret 1971-72.

Socialministeren motiverede i sin skriftlige fremsættelse ønsket om *udsættelse af revisionen til folketingsåret 1972-73* med, at der i nævnte folketingsår skal behandles et forslag til service- og bistandslov, som bl. a. vil indeholde regler om husmoderafløsning og hjemmehjælp til afløsning af den gældende lovgivning.

Ved 1. behandling tilsluttede alle ordførere sig lovforslaget, der uden udvalgsbehandling gik videre til 2. og 3. behandling, hvor det blev enstemmigt vedtaget med 153 stemmer.

146. Lov om Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber. (Minister for udenrigsøkonomi m. v. *Ivar Nørgaard*). Lov nr. 447 af 11. oktober 1972.

Fremsat	$\frac{15}{3}$	F. sp. 3629	✓	Forslag som fremsat	A. sp. 3233
1. beh.	$\frac{26}{4}$	- -	5278		og 7881
		- -	5347	Betænkn. afg. $\frac{25}{8}$	B. - 2793
2. -	$\frac{4}{9}$	- -	7036	Till.bet. - $\frac{6}{9}$	B. - 3369
			7122		
		$\frac{5}{9}$	- -	7232	
		$\frac{6}{9}$	- -	7509	
3. -	$\frac{8}{9}$	- -	7677	Forslag som vedt. C. -	769

Partiernes ordførere: Poul Dalsager, Stetter, Nyboe Andersen, Niels Helveg Petersen (ved 3. behandling Hilmar Baunsgaard) og Morten Lange.

Efter 1. behandling henvist til markedsudvalget.

Efter 2. behandling henvist til fornyet udvalgsbehandling.

Loven indeholder de generelle bestemmelser vedrørende Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber.

Det fastslås i § 1, stk. 1, at *traktat af 22. januar 1972 vedrørende kongeriget Danmarks, Irlands, kongeriget Norges og Det forenede kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab* og af *Det europæiske Atomenergifællesskab kan ratificeres på Danmarks vegne*.

§ 1, stk. 2, bestemmer, at *afgørelse truffet af Rådet for De europæiske Fællesskaber den 22. januar 1972 vedrørende kongeriget Danmarks, Irlands, kongeriget Norges og Det forenede kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse af Det europæiske Kul- og Stålfællesskab kan tiltrædes på Danmarks vegne*.

§ 2 har følgende ordlyd:

„Beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, kan i det omfang, det er fastsat i de i § 4 nævnte traktater m. v., udøves af De europæiske Fællesskabers institutioner.“

Bestemmelsen indebærer, at beføjelser, der tilkommer rigets myndigheder, i henhold til grundlovens § 20 overlades til De europæiske Fællesskabers institutioner i det omfang, det følger af de enkelte artikler i de traktater m. v., som er nævnt i lovens § 4.

Disse traktater m. v. er optaget som bilag 1 og 2 til loven. I bilag 1 er således optrykt tiltrædelsestraktaten og tiltrædelsesafgørelsen (jfr. § 1) med tilhørende tiltrædelsesakt og de til denne akt hørende bilag og protokoller m. m., herunder EØF-traktaten, EURATOM-traktaten, konvention vedrørende anvendelse af EØFs associeringsordning på de nederlandske Antiller (denne indsattes under behandlingen i folketinget), konvention om visse fælles institutioner, fusionstraktaten og budgettraktaten. Bilag 2 indeholder EKSF-traktaten.

Bestemmelsen i lovforslagets § 2 om *overladelser af beføjelser til Fællesskabernes institutioner* bevirkede, at lovforslaget måtte behandles efter reglerne i *grundlovens § 20*. Efter denne grundlovsbestemmelse kræves til vedtagelse af lovforslag om sådan overladelser af beføjelser et flertal på fem sjettedele af folketingets medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke, men dog det

til vedtagelse af almindelige lovforslag nødvendige flertal, og opretholder regeringen forslaget, forelægges det folketingsvælgerne til godkendelse eller forkastelse efter de for folkeafstemninger i grundlovens § 42 fastsatte regler. Jfr. herom nedenfor i omtalen af lovforslagets behandling.

Ved § 3 sættes bestemmelserne i de i § 4 nævnte *traktater m. v. i kraft i Danmark* i det omfang, de efter fællesskabsretten er umiddelbart anvendelige i Danmark.

Det samme gælder de *retsakter*, der er vedtaget af Fællesskabernes institutioner inden Danmarks tiltrædelse af Fællesskabernes og offentliggjort i De europæiske Fællesskabers Tidende.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen, hvortil der i øvrigt må henvises om den nærmere fortolkning, er *ikraftsættelsen i dansk ret* af den del af fællesskabsretten, der er vedtaget inden tiltrædelsen, underkastet en række begrænsninger:

1. For så vidt angår *traktaterne* gælder ikraftsættelsen kun bestemmelser i de som bilag til loven optagne traktater m. v., der er *opregnet i § 4*.

2. Kun de bestemmelser, der ifølge fællesskabsretten er *umiddelbart anvendelige*, sættes i kraft i Danmark. Retningslinjerne for, hvilke *traktatbestemmelser* der ifølge fællesskabsretten er umiddelbart anvendelige, fremgår af Domstolens praksis. Som eksempler kan nævnes diskriminationsforbudene og forbudene mod at indføre nye restriktioner af forskellig art, d.v.s. undladelsesforpligtelser, men også visse regler, der indeholder positive handlingsforpligtelser for staterne, og endelig traktatbestemmelser, der henvender sig direkte til borgerne og pålægger disse pligter eller tildeler dem rettigheder.

3. Hvad *retsakterne* angår, drejer det sig først og fremmest om forordninger og de hertil svarende (generelle) beslutninger for EKSEs vedkommende. I modsætning hertil er direktiver og beslutninger, rettet til medlemsstaterne, alene bindende for disse stater, for direktivers vedkommende kun for så vidt angår det tilsigtede mål. Tilsvarende gælder for henstillinger. Disse

retsakter opfylder følgelig normalt ikke kriterierne for umiddelbar anvendelse i medlemsstaterne.

4. Det er en betingelse for, at en af EF-institutionerne inden tiltrædelsen vedtaget retsakt sættes i kraft i Danmark, at den er *offentliggjort* i De europæiske Fællesskabers Tidende. Det følger af tiltrædelsesakten, at alle sådanne retsakter offentliggøres på dansk, såfremt teksterne på de oprindelige sprog er blevet offentliggjort på denne måde.

5. Optagelse af nye medlemsstater i EF har nødvendiggjort en lang række *ændringer* i de retsregler, der hidtil har været gældende i Fællesskaberne. Disse ændringer er enten optaget i tiltrædelsesakten eller de hertil knyttede bilag eller vil blive udarbejdet efter de i bilagene fastsatte retningslinjer og overgangsbestemmelser. De retsakter, der ved § 3 sættes i kraft i Danmark, er derfor de således offentliggjorte *retsakter med de af tiltrædelsesakten og bilagene følgende ændringer*.

6. Det tidspunkt, fra hvilket fællesskabsretten får *virkning*, fremgår af tiltrædelsestraktatkomplekset.

§ 5 har følgende ordlyd:

„Vedkommende minister kan fastsætte bestemmelser om, at der bortses fra lovgivningens krav om indfødsret, bopæl og hjemsted i Danmark i det omfang, dette er nødvendigt som følge af Danmarks forpligtelser efter Fællesskabernes regler om etableringsret, udveksling af tjenesteydelser og arbejdskraftens frie bevægelighed.“

De fleste *indfødsretskrav* i den danske lovgivning er udformet som betingelser for at drive *selvstændig erhvervsvirksomhed* eller for *levering af tjenesteydelser* her i landet. Disse krav må ophæves i forhold til statsborgere fra EF-lande, efterhånden som de pågældende erhverv liberaliseres inden for Fællesskaberne. Da indholdet af de nødvendige lovændringer måtte affattes efter ganske samme mønster, er det fundet mere naturligt at give administrationen en *generel bemyndigelse til*, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til Danmarks forpligtelser efter Fællesskabets regler om etableringsret, at fastsætte bestemmelser om, *at der bortses fra lovgivningens krav om dansk indfødsret*. Bemyndigelsen omfatter også *bopæls- og hjemsteds-*

krav. Da de nærmere regler om *vandrende lønmodtagere* fastsættes ved forordninger, som gælder umiddelbart i samtlige medlemsstater, er det retligt set ikke nødvendigt at ændre lovbestemmelser herom. Af ordensmæssige grunde bør man imidlertid ophæve modstående danske bestemmelser også på sådanne områder, hvorfor bemyndigelsen også omfatter disse bestemmelser.

§ 6 har følgende ordlyd:

„Regeringen afgiver beretning til folketinget om udviklingen i De europæiske Fællesskaber.

Sik. 2. Regeringen underretter et af folketinget nedsat udvalg om forslag til rådsvedtagelser, der bliver umiddelbart anvendelige i Danmark, eller til hvis opfyldelse folketingets medvirken er nødvendig.“

Paragraffen tilsigter at sikre folketingets muligheder for at være orienteret om arbejdet i EF og udøve en *parlamentarisk kontrolfunktion*. Den må ses på baggrund af de begrænsede beføjelser, der efter traktaterne er tillagt Det europæiske Parlament.

Den i stk. 1 omtalte beretning skal afløse de hidtil af regeringen udsendte årlige beretninger om Danmark og De europæiske Fællesskaber.

Ifølge § 7 træder loven i kraft samtidig med den i § 1, stk. 1, nævnte traktat, bestemmelserne i § 1 dog ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Loven gælder ifølge § 8 ikke for *Færøerne*.

Den særlige ordning, der indeholdes i tiltrædelsesakten, indebærer, at traktaterne ikke omfatter Færøerne, men at regeringen senest den 31. december 1975 på grundlag af det færøske hjemmestyres beslutning kan give meddelelse om traktaternes anvendelse for Færøerne.

Traktaternes eventuelle fremtidige anvendelse for Færøerne vil nødvendiggøre vedtagelse af en lov herom efter reglerne i grundlovens § 20.

Danmark havde i 1961 og i 1967 indgivet ansøgninger om optagelse i De europæiske Fællesskaber, og folketinget havde ved dagsordensvedtagelser af 4. august 1961 (årbog 1960-61 side 511), 11. maj 1967 (årbog 1966-67 side 596) og 1. november 1970 (årbog 1970-71

side 476) godkendt optagelsen af forhandlinger med Fællesskaberne med henblik på opnåelse af medlemskab. Folketinget havde endvidere ved dagsorden af 16. december 1971 tilsuttet sig, at regeringen undertegnede traktaten om tiltrædelse af EØF og EURATOM.

Repræsentanter for de seks oprindelige medlemslande og for de fire ansøgerlande undertegnede tiltrædelsestraktaten i Bruxelles den 22. januar 1972. Samme dag vedtog De europæiske Fællesskabers Råd afgørelsen om de fire ansøgerlandes tiltrædelse af EKSF.

En række traktater og konventioner m. v. er som nævnt i det foregående optrykt som bilag 1 og 2 til loven. Herudover var som tillæg 1-3 til lovforslaget optrykt redegørelser for indholdet af de nævnte traktater m. v. samt fortegnelser over og redegørelser for de af Fællesskabernes institutioner vedtagne retsakter og aftaler tillige med foreløbige oversættelser af de vigtigste retsakter og aftaler.

Ministeren for europæiske markedsanliggender understregede i sin fremsættelse, at det var en historisk beslutning, folketinget skulle træffe i forbindelse med behandlingen af lovforslaget. Beslutningen ville være af vidtrækkende betydning for Danmarks fremtid, og det var første gang, at tinget i henhold til grundlovens § 20 blev anmodet om at overlade beføjelser, som efter grundloven tilkom rigets myndigheder, til en mellemfolkelig myndighed.

Ministeren gav i øvrigt en indgående redegørelse for det nuværende EF-samarbejde og for dets fremtidige retningslinjer og regeringens stilling hertil.

Lovforslagets behandling i folketinget gav anledning til en usædvanlig omfattende debat, hvori deltog en lang række medlemmer uden for ordførernes kreds. Foruden ministeren for europæiske markedsanliggender deltog statsministeren, udenrigsministeren, boligministeren, ministeren for Grønland og ministeren for offentlige arbejder.

Der må om forhandlingernes indhold i det hele henvises til folketingets forhandlinger, idet det ikke vil være muligt her at redegøre for de talrige argumenter, der fremførtes for og imod Danmarks tiltrædelse. Som det vil fremgå af nedenstående afstemning rummede socialdemokratiets og det radikale venstres folketingsgrupper både tilhængere og modstandere.

Lovforslaget behandledes i folketinget sammen med det samtidig af indenrigsministeren fremsatte forslag til lov om folkeafstemning vedrørende forslag til lov om Danmarks tiltrædelse af De europæiske Fællesskaber, se side 173. Det henvises efter 1. behandling sammen med dette til folketingets markedsudvalg (nedsat i henhold til motiveret dagsorden, vedtaget 4. august 1961).

Betænkningen indeholder dels en udtalelse af et flertal (udvalget med undtagelse af Auken, Frode Jakobsen, Gert Petersen og Mor-

ten Lange) og en udtalelse af et *mindretal* bestående af de nævnte medlemmer. Udtalelserne indeholder hver for sig en indgående redegørelse for synspunkter, som kan begrunde henholdsvis en anbefaling og en afvisning af Danmarks tiltrædelse af E.F. Betænkningen var ledsaget af et omfattende bilagsmateriale.

Den af udvalget afgivne tillægsbetænkning beskæftiger sig dels med det kommende markedsudvalgs status, dels med visse tekniske problemer i forbindelse med den kommende folkeafstemning.

Ved 3. behandling blev lovforslaget ved navneoprøb, som nedenstående liste viser, vedtaget med 141 stemmer mod 34; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod; 2 medlemmer var fraværende.

Ja:

Albertsen, A. Chr. Andersen, Alsing Andersen, Anders Andersen, Erik Andersen (Fr.borg amt), Erik Andersen (Sdrj. amt), Henning Andersen, Kaj V. Andersen, Normann Andersen, Nyboe Andersen, Westergaard Andersen, Dagmar Andreassen, Bernhard Baunsgaard, Gunner Baunsgaard, Hilmar Baunsgaard, Bendix, Bilgrav-Nielsen, Knud Bro, Hanne Budtz, Burgdorf, Finn Christensen, Jens Chr. Christensen, Robert Christensen, Arne Christiansen, Christophersen, Dahlgaard, Poul Dalsager, Knud Damgaard, Mads Eg Damgaard, Damsgaard, Erling Dinesen, Enggaard, Per Federspiel, Jens Foged, From, Gorrissen, Eva Gredal, Grünbaum, Gudme, Guldborg, Erik Hansen, Falk Hansen, Holger Hansen, Jørgen Peder Hansen, Karen Thure Hansen, Lysholt Hansen, Ove Hansen, Poul Hartling, Hastrup, Svend Hangaard, Thomas Have, Heinesen, Holmberg, Holst, Horn, Grete Hækkerup, Per Hækkerup, Erhard Jakobsen, Svend Jakobsen, Egon Jensen, Flemming Jensen, Gunnar Jensen, Harris Jensen, Henning Jensen, Jens Peter Jensen, Karlskov Jensen, Ole Vig Jensen, Søren Jensen (Hasseris), Søren Jensen (Vejen), Stæhr Johansen, Juul-Madsen, Anker Jørgensen, Søren B. Jørgensen, Kampmann, Hans Kjær, Risgaard Knudsen, Kofoed, J. O. Krag, Bo Kristensen, Evald Kristensen, Jeppe Kristensen, Edele Kruchow, Tove Lindbo Larsen, Lennart Larson, Lembourn, Nathalie Lind, Lowzow, Hans Lund, Mette Madsen, Niels Matthiasen, K. J. Mortensen, Clara Munck, Adam Møller, Gerda Møller, Lis Møller, Orla Møller, Otto Mørch, Brøndlund Nielsen, Gerda Tosti Nielsen, Helge Nielsen, K. Axel Nielsen, Knud Nielsen, Marichen Nielsen, Niels Jørgen Nielsen, Peter Nielsen, Preben Steen Nielsen, Tove Nielsen, Poul Nielson, Ninn-Hansen, Nordqvist, Ivar Nørgaard, Kjeld Olesen, Erling Olsen, Axel Ivan Pedersen, Bertel Pedersen, Robert Pedersen, Ellen Strange Petersen, K. Helveg Petersen, Niels Helveg Petersen, Grethe Philip, Johan Philipsen, Niels Ravn, Else-Merete Ross, Samuelson, Poul Schlüter, Simonsen, Skytte, Stetter, Søgaard, Bent Sørensen, Tastesen, Thestrup, Chr. Thomsen, Knud Thomsen, Hans Toft, H. C. Toft, Valbak, Erik Worm, Ulla Worm, Knud Østergaard og Kristen Østergaard.

Nej:

Auken, Ritt Bjerregaard, Jette Boutrup, Kurt Brauer, Lene Bro, Camre, Poul Dam, Helle Degn, Per Dich, Meta Ditzel, Erenbjerg, Frandsen, Kristine Heltberg, Hjortnæs, Frode Jakobsen, Morten Lange, Arne Larsen, Lütken, Maigaard, Inge Fischer Møller, Lone Nielsen, Overgaard Nielsen, Moses Olsen, Ruth Olsen, Buchart Petersen, Gert Petersen, Inger Lise Petersen, Henning Philipsen, Skovmand, Stinus, Vivike, Birte Weiss, Grete Westergaard og Ømann.

Stemmer ikke:

Djurhuus og Johan Nielsen.

Fraværende:

Knud Hertling (syg) og A. C. Normann (syg).

Lovforslaget blev derefter tilstillet statsministeren tillige med meddelelse om, med hvilket stemmetal vedtagelsen var sket.

Som nævnt i forbindelse med den foregående omtale af lovens § 2 måtte lovforslaget behandles efter reglerne i *grundlovens § 20*. Det bemærkes i denne forbindelse, at folketinget ved en dagsorden af 14. maj 1971 (årbog 1970-71 side 490) havde besluttet, at beslutningen om Danmarks optagelse i De europæiske Fællesskaber efter vedtagelse i folketinget *under alle omstændigheder* skulle undergives en *bestuttende folkeafstemning* efter reglerne i grundlovens § 42. Overensstemmende hermed havde regeringen i lovforslagets bemærkninger bebudet om fornødent at ville fremsætte et herpå sigtende lovforslag. Da lovforslaget imidlertid som anført ikke opnåede det i grundlovens § 20 nævnte flertal på fem sjettedele af folketingets medlemmer, blev det efter reglerne i denne grundlovsbestemmelse underkastet folkeafstemning.

Ved folkeafstemningen, der fandt sted den 2. oktober 1972, godkendtes lovforslaget. Om folkeafstemningens resultat henvises i øvrigt til side 58.

147. Lov om ændring af lov om folkeskolen m. fl. love. (Undervisningspligtens udvidelse m. v.). (Undervisningsminister Knud Heinesen). Lov nr. 121 af 17. april 1972.

FremSAT	$\frac{3}{2}$	F. sp.	2621	Forslag som fremsat	A. sp.	1827
1. beh.	$\frac{16}{2}$	-	-	2961	Betænk. afg.	$\frac{22}{3}$ B. - 983
2. -	$\frac{5}{4}$	-	-	4278	Till.bet. -	$\frac{5}{4}$ B. - 1027
3. -	$\frac{7}{4}$	-	-	4476	Forslag som vedt.	C. - 235